

ZOMBOR és VIDÉKE

BACS-BODROGH MEGYEI POLITIKAI LAP.

Hirdetésnek két hasábos petit sora 16 fillér; többszöri beiktatásnál megfelelő engedmény.
Nyiltér sora 30 fillér. — Hirdetések díjai előre fizetendőek.

Felolvas szerkesztő:

Dr. DONOSZLOVITS VILMOS.

Egész évre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor.
Egyes szám ára 16 fillér.
Megjelenik minden vasárnap és esztendőnkön.

A „Zombor és Vidéke” kiadó-hivatala tisztelettel kéri előfizetőit, hogy az előfizetések megújítása iránt az illető postahivataloknál annál is inkább mielőbb intézkedni sziveskedjenek, hogy a lap szétküldésében fönnakadás ne történjék.

A vármegye tükre.

(D.) Rácz György, kulai nagybirtokos és vármegyénk közgazdasági életének egyik vezérlő alakja, a napokban megtartott közigazgatási bizottság ülésén betérjlesztette — az alább szöszereint közzölt — felévi jelentését a vármegye jelen közgazdasági állapotáról.

Bács-Bodrogh vármegye az ország elsőrendű gabona termelő része, hol vele karöltve az állat-tenyésztés még nincs azzal arányban, bár utóbbi időben e téren is nagy haladás mutatkozik. Hiányozván a köszén, kiirtatván az erdő, gyárparunk nincs, — de a jövőben is alig remélhető e téren a fellendülés, bár nyers terményeink a feldolgozásra elegendő mennyiségben lennének is.

Ily körülmények között legnagyobb fontossággal bír reánk azon állapotunk ismerete, hű képe teljes fotografiája, hogy vármegyénk a közgazdaság terén mily állapotban van. Tudni pontosan legfőbb jövedelmi forrásainknak, a termékek állapotát, és hiányait, az állatállomány nagyságát és területi elosztódását, tejtermelésünk állagát, tojás kereskedelmünk nagyságát s vele a baromfi tenyésztés s vele kapcsolatosan a kivándorlás mérvét.

Minderről hű képet ad Rácz György az okszerű gazda, a vármegyei gazda élet éles megfigyelője.

A vármegye tükrét adja jelentésében, a melyben meglátjuk jelen gazdasági helyzetünket, a számok kérérelhetlen erősségével bizonyítja állításainak megdöntéltenséget. Az ily szakjelentés fölött egyszerűen átsurrani nem lehet, — szükség, hogy arról gazda közönségünk, a legszélesebb rétegben tudomást szerezzon, — számolva a helyzettel, saját létérdeke állapotával megismerkedjen, ahol hiány van, ott a gazdaság ez ágát intensivebben művelje, ahol pedig túltermék van, ott más gazdasági ágat termeljen.

Közre adjuk alább az egész jelentést, mely egyszerre mint igazolja Rácz Györgynek szakavatoltság mellett ügybuzgalmát, és ügyszeretetét, melylyel vármegyénk közgazdasága iránt viseltetik. Jelentése így szól:

Vármegyénk közgazdasági állapotáról, 1902. évnék első felében a következőket van szerencsém a tekintetes közigazgatási bizottságnak tisztelettel jelenteni:

Nagy és középbirtokosainkál szakismerettel párosult oksszerű gazdálkodás található. Ellenben a községek jó részében a nagy és kisgazdák többsége az újabb és előszerű gazdasági rendszer és eszközök alkalmazásától még ma is idegenkedik. Hanem szorgalmuk és kitartó munkásságuk tekintetében a nagy és középbirtokosokkal párhuzamosan haladnak. Sőt a kender termelésben és szőlő ültetésben is a nagy és középbirtokosoknál jóval nagyobb eredményt mutatnak fel.

Hogy vármegyénk közgazdasági helyzetéről Zenta város és az összes községek nagy és kisgazdái termeléseinek és állat-tenyésztéseinek emelkedéséről vagy hanyatlásáról megbíráható tájékozást nyújtsanak, — hogy továbbá a munkásviszonyainkra nézve, — hol található felesleg munkás vagy hol van hiány — a kivándorlás érintése mellett tisztán láthassuk, végre hogy megtudjuk, hol van tejszövetkezet, sertéshizlalda, hol nincsen — mely község kér kölesönt nyugati fajtájú tehének vásárlására? Mind ezeknek kipuhatólása végett, részben személyesen, részben pedig Zenta városához és a községekhez intézett kérdőívek szétküldése mellett törekedtem az adatok beszerezni, és a mai jelentésemnek kiegészítő részét képező ide csatolt A. és B. részletes kimutatásomban van szerencsém azokat bemutatni.

A kalászos növényekből vármegyénkben — a nagy és középbirtokosok területeit is beleolvonva — be lett vetve búzával 491 ezer, rozsossal 22 ezer, árppal 54 ezer, és zabbal 208 ezer katasztrális hold. A buza vetésekben helyenként az őszi ög okoz kárt, de veszélyesebb hogy a rozsdá gyorsan terjed, és amár az aratás küszöbén állunk, mégis kedvező időjárásra, mérsékelt meleg napokra felette szükségünk lenne, különben szorult szemű és csekély súlyú terméskünk lesz.

A rozs termés közepes eredményű. Az árpa, az őszi learatva, a tavaszi most hullik a kasza alatt, szinte közepes termést ad.

A zab még eddig a legegészségesebb szemű, a rozsdá ugyan ezt is kikezdette, mindamellet ebből jó közép termést várhatunk.

A kukorica tartós szárazság miatt rosszul kelt ki, több helyen felszántották és másodszor vetették. Úgy az első mint a második vetés fejlődésében vissza maradt,

a szárazságot követő hideg idő és sűrű esőzés szinte ártott neki. Azonban kedvező időjárás mellett még jó közép termést kaphatunk.

A repeze átlag súlyú termést adott. A kender szintén suli egy kissé a hideg időjárást és esőzést, mindamellet többnyire szépen áll, még ma jó terméssel biztat. Orvendetes hogy a kender termelés emelkedését megállapíthatjuk.

A szőlőkben, a fagykártól szenvedve, a hideg esőzések által a virágzásban késeltetve és megbolygatva, mégis kedvező időjárás mellett közép termésre, helyenként jó termésre is számíthatunk. A takarmányrépa általában buján nő. Részben gazos, az esőzés a kapálást hátraltatja.

A kerti vetemények átlag szépen gyarapodnak.

Gyümölcs terméskünk legnagyobb részét a fagy löknie tetten.

Jégverés és vihar, miként azt az A) alatti mellékleten kimutatom, Zenta városában és 20 község határában volt, lényeges kárt azonban sehol sem okozott.

Örömmel említem fel, hogy az állami méntelepből Zenta városának és a községeknek kiosztott apamének, és immár az egyes magántenyésztőknek engedélyezett megfelelő ménjei, vármegyénkben a lótenyésztés minőségbeli emelkedését tüntetik fel. Zenta városának és 58 községnek kiadva lett 150 állami tenyészmen. Magántenyésztőknek többnyire az állami mének mellett engedélyezve lett Zenta városában és a községekben 203 tenyészmen. Megjegyzendő, hogy 27 községben nincsen állami, hanem csak magán mén és hogy 27 községben egyáltalán sem állami sem magán mén nincs.

Nagyon óhajtható volna, ha az állami mének létszáma, különösen a jobb vértiek és legalább 170 centiméter magaságúaké 40 darabbal felemeltetnék.

A szarvasmarha tenyésztésben átlag szinte emelkedéssel találkozunk; nem számítva a nagy vadalmakat, Zenta városában és a vármegye 122 községében a mai létszám 3 éven átálak 54.762 drb., 3 éven felültek 95.861 drb., összesen 150.231 drb.

A tejszövetkezetek szaporodásával leginkább a nyugati fajtájú teheneket, simentháli, borzderes és bonyhádi fajokat keresik.

Vármegyénkben 54 községben létesült tejszövetkezet tejgyárral, hanem 68 községben még nincsen.

12 község kér kölesönpénzt 600 darab nyugati fajtájú tehén vásároltatására. Nagyon kívánatos lenne, ha ezen vagyonos községek kérelmét a nagyméltósúgu m. kir. földmívelési Miniszter úr teljesítenni megengedné. Számos kisebb gazda élet-szükségletének egy részét a tej jövedelméből fedezhetné, könnyebben megélhetne itthon, a kivándorlás osábjá kevésbé hatna rá. A tehenet pedig, amelynek áráért az egész község elválallná a fizet-

zési kötelezettséget, néhány évi részletben megfizethető.

A juhtenyésztés az egész vonalon hanyatlak, ez természetes következménye a legelők fosztásának. Zenta város és 122 községnek mai juh állománya 183.760 darab, megjegyzendő, hogy 11 községben a juhtenyésztéssel végleg felhagytak.

Habár a sertésenyésztésre és hizlalásra a meg-megújuló sertésvész rendszerint nyomasztólag hatott, mégis örvendetes, hogy szigorú óvintézkedések alkalmazása mellett a vész nagyobb elterjedését megakadályozni lehetett. Vármegyénk mai sertés állaga Zenta város és 122 községben 163.213 sertés. Hizlalda pedig létezik Zenta városában és 23 községben 50 és ezek 1902. évnek első felében 11.406 hízott sertést exportáltak.

A baromfi és tojás tenyésztés és eladás vármegyénkben nagy mérvű emelkedést tüntet fel. Ezen jövedelmező gazdasági ág ápolása és fejlesztése felelő figyelemre méltó.

A mellékelt B. részletes kimutatásom 16-dik rovata szerint az 1902. évnek első fél évében, a ló, szarvasmarha, sertés, és különösen a baromfi és tojás tenyésztésben, és azoknak eladásában örvendetes emelkedés volt 7 községben, emelkedés volt Zenta városában és 58 községben, csökkenés emelkedés volt 6 községben, változatlan volt az állapot 43 községben, végre hanyatlás mutatkozott 9 községben.

A munkás viszonyok annyiban kielégítőek, hogy úgy Zenta városában, valamint a vármegye 122 községeiben aratók, vagy egyáltalán munkás hiány sehol sem fordult elő. Elszomorító azonban hogy vármegyénk 6 községében 510 arató pár és 11 községben 1665 külön férfi munkás mint „felesleges” lett bejelentve. Ezen foglalkozás nélküli munkásoknak munkával való ellátása képezhetné, szerény nézetem szerint feladatát a vármegyei törvényhatóságának, a gazdasági egyeztetőnek és végre a hazafias társadalomnak.

A mellékelt A. kimutatásom 6-ik rovata szerint, vármegyénkben 1902. évnek első felében 63 községből kivándorolt 2029 java erejében levő kisgazda és munkás férfi. 602 nő és 548 gyermek. Ellenben 59 községből és Zenta városából kivándorlás nem történt.

Melesleg megemlítem, hogy az A. és B. mellékelt kimutatásom, 124 község helyett csupán 122 községről szól, amennyiben 2 község, névszerint Gyurgyevó és O-Futtak ismételt sürgetésem daczára a kérdőíveimet nem küldötték vissza ismételt leveleimre nem is válaszoltak.

Rácz György

Bács-Bodrogh vmegye közgazdasági előadója.

* **A „Bácska” jubileuma.** Holnap július 7-én lesz 25 éve annak, hogy néhai Radies György gymnasiumi igazgató tanár szerkesztése mellett és Bittermann Nándor nyomdatulajdonos kiadásában megjelent városunkban a „Bácska” sárga papíron negyedrét alakban. Hónaponként csak 4 szer jelent meg, 7, 14, 21 és 28-án. Melléklete volt a „Bácskai Gazda” és a „Bácsmegei tanügyi füzetek”. Azóta sok viszontagságon ment keresztül a „Bácska”. Alapító szerkesztője Radies György meghalt; — őt követte Dr. Molnár István Lajos, ki alatt a politikai hullámok a sodorva, nem egyszer adáz össztűzközésbe jött a punkkál. A vármegye közgyűlése 1879

1879. 1853. szám alatt hozott határozatával a Bácskai hivatalos organumává tette, s kijelentésével, hogy hivatalos intézkedései a „Bácskában közöltessenek a lap létalapját biztosította s így a lap a vármegyéhez való viszonyánál fogva a vármegyei intézők intenczióit híven szolgálta is. A „Bácska” melyben több, vármegyénk jellegű és tollforgatói eszméinek áldozhatlak, 1880 április 6-án a régi nagyalakját vet-

te fel. Majd Dr. Molnár István Lajos távozasával a jelenlegi szerkesztő dr. Balogh Ernő vette át annak vezetését, ki alatti július 1-től fogva a lap ismét a régi kisebb alakjában jelenik meg. A „Bácska” a volt nemzeti párt és annak tagjai ellen valószínű irtóháborút viselt, — kivált képviselő válaszítások alatt. Bekészöntvén a fuzió, — feledve a multat, bizonyos személyek ellen a hang bekülékenyebb lett ugyan, mert oly elemek dicsegete is megjelen a lap hasábjain, olyanok is felkeresik, kik azelőtt adáz gyűlölettel voltak a „Bácska” irányában. És ez örvendetes jelenség, — bár az egyébb tere is úgy lenne, ne csak a sajtóban. Mi, kik a lapszerkesztés hátlatán nehéz és röpgös pályáját jól ismerjük, üdvözöljük a „Bácskát” 25 éves jubileumán, kívánva, hogy hazafias irány és hasznos szolgálataiban még sokáig viruljon.

* **A szerb egyházi kongresszus.** Mint azt karlócai tapasztalatok alapján előre jeleztük a szerb egyházi kongresszus nem zajlik le azzal a simasággal, mint azt a biggadtabb elembeliek gondoltak. Pavlovics Lyubomir pártja, a radikálisok akciójukat nemcsak a patriárka ellen vitték terbe, hanem azt is elhatározták hogy állást foglalnak Magyarországgal szemben. Ez utóbbi tervüket a tegnapi felirati vita alatt meg is világosították, amennyiben a radikális többség megtagadta a magyar szövegű felirat aláírását. A radikálisok minden tanácskozás alkalmával folytonosan „politikai elnyomatásról” és „törvénytelenségről” panaszkodnak s e kijelölések mellett Tallian királyi biztos tiltakozása hiabavaló. Valóssággal megbotránczó volt a radikálisok viselkedése a felirat körül. Brankovics patriárka, mint elnök, két feliratot készített, egy magyar és szerb szövegűt s mind a kettőt aláírta. Erre Krasojevics elnök, a radikálisok vezetője, egyszerűen megtagadta a magyar szöveg aláírását. Végre is a királyi biztos paktumot kötött egy formula érdekében. Az ő indítványára a feliratot ívre kétrét írták, egyik oldalán magyarul, a másikon szerbül, amit aztán az elnökség szerb nyelvű aláírásokkal hiteltesített. Ezen eljárás ellen a liberálisok és a pártönkivüliek közül is sokan tiltakoztak, aminek egész nyomatékával azzal adtak kifejezést, hogy a dolog megérténte után tüntetőleg elhagyták Karlócáról. Így aztán nem is lehetett tanácskozni, mert a tagok nem jelentek meg kellő számban. A történet után aligha ilhet össze hamarosan a kongresszus a további tanácskozássokra, ha csak ismét nem találnak egy új formulát a radikális törvénytelenség feledtetésére. A kongresszus előző tanácskozássáról azt tudósítják még, hogy a kongresszus szavazatbőbséggel nem vette tudomásul az iskolai tanácsnak az 1891—1901. évekre vonatkozó jelentését.

* Kultur palota Zomborbau.

Több* évvel ezelőtt a zombori sajtóban valószínű ostrom harez fejlődött ki egy vármegyei történelmi társulat megalakítása érdekében. Annak szükséges, hasznos voltát Dr. Donozlovits Vilmos vetette fel és fejtegette úgy a „Bácskában” mint a jelen lapban. Egész irodalom képződött e thema körül, melyben részt vettek Iványi István tanár, Stelcozer Frigyes volt kisköcsi pap, dr. Margalics Éde volt gymnasiumi igazgató, kit akkoriban a bácsmegei kultúrtörékvések mindenesének neveztek el, Grosschmid Gábor nyugd. törvényesbíró, és dr. Dudás Gyula. Az eszme valóra vált és Schmausz Endre akkori vármegyei alispán és Czifrusz Ferenc megegyi tanfelügyelő buzgalkodására végre meg alakult a történelmi társulat vármegyénk akkor egyedül kultúr intézménye. Az egylet lassan haladt, a kijelölt uton előj felé s ma már muzeuma oly bő, hogy tágabb helyiségről kell gondoskodnia. Ezen egylet e napokban vá-

lasztmányi gyűlést tartott Latinovits Géza országgyűlési képviselő elnöklete alatt, melyen többek hozz szólása után a városi könyvtár egylettel karöltve elhatározták, hogy több kultur intézmény befogadására szükséges kultur palotát óhaitanak létesíteni állami támogatás mellett Zomborban. Egy 12 tagból álló bizottságot küldtek ki a szükséges teendőket megtervezésére. Gazdag és nagy vármegyénk nagyon híjjával van a kultur intézetnek. A fejlődésgosultság terjesztése, a tudományok megkedvelése, ismeretkörtünk szélesbítése, hasznosítása és értékesítése, a különböző tudományágak propagálására azért is nem tömörültek eddig nálunk az arra hivatottak, mivel nem volt helyük, nem volt hajlékuk. Ha városunkban a Cultur palotafelépül, úgy mérhetlen szolgálót fog lenni a kultur haladásunkban, melyben — bár agzadagok vagyunk — mégis oly szegénynek érezzük magunkat. A Latinovits ere a tere is kezdő szárnypróbálgatásait s a fejlődésgosultság minden igaz barátja örömmel kell hogy üdvözölje őket e tere is s közre működésükkel segíteni igyekezzenek, hogy a fenkőlt eszme valóra váljon, mely hogy meglelesz garancia reá a Latinovits név, melynek már is varázs hatása van vármegyénkben és városunkban.

* Az új cseléd törvény életbelépitése.

A hivatalos lap mai száma közli a gazdasági cseléd- és betegsegélyzési pénztár kiterjesztéséről szóló törvény életbelépitésére vonatkozó rendeletet. A főbb részei a következők: Alapító tag az, aki legalább 50 koronát lefizet. Az olyan tag, aki cselédjeért lefizeti a nyugdíjbiztosításra szolgáló tagsági díjat és ennek legfőbbé csak a felét betudja a cseléd béérébe, föl van mentve a cselédje után fizetendő 1 korona 20 fillértől. A rendes tagok 10 korona 40 fillér, 5 korona 72 fillér, 5 korona 20 fillér és 2 korona 60 fillérét fizetnek, mindezt 20, 10, vagy akár 5 filléres heti részletekben, a szerint, amely biztosítási ágazatba iratkoznak be. A rendkívüli tagok egy koronát fizetnek. A két első esetben nyugdíj, harmadik esetben hibizonyos kor elérésére tőke, negyedik esetben családjuk segélyezésére biztosítják magukat a tagok. Az egy koronával munkájuk során bekövetkező balesetet biztosítanak gyógyítási és eltartási segélyt. A gazda saját elhatározásából cselédjét nyugdíjra biztosíthatja, azt külön kezeli és ha a cseléd tiz évnél előbb hagyja el szolgálatát, csak az esetben kapja meg a tagsági könyvét, ha ő is a törvényben megállapított skála szerint a tett befizetések egy részét megfizeti. Tiz évnél a cseléd nem fizet semmit s nyugdíj igényt szerzett, minél több időt tölt egy gazdánál, annál fevesebb százalékot fizet. Ez az intézkedés a gyakori cselédváltásokat akarja megszüntetni, arra alkalmas is és mint ilyen jelentékeny is. Igen jelentős az a rendelkezés is, mely kötelezőleg elrendeli a gazda részéről azon munkái biztosítását, akik foglalkozásuknál fogva inkább kívannak tőle a baleset veszedelmének: mint fűtők, etetők, zseckovágók, valamint nemes emberbaráti intézkedés, hogy azok a munkások, kik betegség miatt pl. az aratási keresetből kimaradnak egész 300 koronáig terjedhető segélygúttal juttathatók abba a helyzetbe, hogy ne kelljen segítséget látniok. Külön csoportban fölveheti a pénztár a főlészolt kihazásitási és temetések egyleteket is, ezzel sok veszendőnek hitt garast juttat vissza azoknak, akik oly nehéz lemondások árán és oly rossz helyen igyekeztek sorsukról gondoskodni. Kiemelendő, hogy ez az intézmény a tagok önkormányzatán épül s Darányi módját találta annak a keretnek, hogy a szegény munkásember résztvehessen a segélypénztárnak igazgatásában.

Zombor villamos világítása.

A tapasztalás azt mutatja, hogy a városok rendezési szempontból fontos szükségleteinek így pl. vízvezetéknek, csatornázásnak, világításnak vállalati uton való fedezése semmi képen sem egyeztethető össze a városoknak és a közönségnek érdekeivel. Hiszen természetes, hogy az ily vállalatok, a melyek nem a helyi érdekek kielégítésére, hanem tisztán csak nyeresz-kedésre alakultak minosenek tekintettel a város közönségének érdekeire.

Ismeretes, milyen gyaszos tapasztalatokat tettek a városok a gáztársulatokka kötött szerződések révén; a gáztársulatok élvezve a nekik szerződésileg biztosított avagy a dolog természeténél fogva fejlődött monopóliumot, teljes közönnyel néztek a városok fejlődését, a legmértányosabb kívánásoknak sem tettek eleget és a legtöbb helyen, így pl. a mi vidéki városainkban is még mesés magas egység árakkal dolgoznak.

Könnyen belátható, hogy bármely intézmény, mely a városi közönség szükségleteinek fedezésére szolgál így pl. világitási és erőátviteli telep, csak akkor szolgálhatja igazán a közönség érdekeit és kényelmét ha a közönségnek a mű vezetésében kellő befolyás jut, mely csakis akkor lehetséges, ha városok házi kezelésben létesítik az ilyen telepeket.

Ujabb időben ilyen irányu törekvések érvényesül mindenütt. Külföldön és hazánkban is egyaránt szaporodik a házi kezelési telepek száma.

Példa gyanánt már lapunknak több hazai várost pl. Verseczet, Nagy Beeskeket, Kecskemét említtük és ez alkalommal különösen kiemeltük Temesvárt, a mely eredetileg vállalati uton létesült és néhány évvel ezelőtt ment át a város birtokába. Azóta rohamosan fejlődik, úgy hogy a jelenleg installált magánlámpák száma meghaladja a 20,000 et.

Megszívlelendő még Nagy-Várad város példája a mely hosszú tanulmány és a mérnök egyesület, valamint kereskedelmi miniszterium szakértőinek véleménye meghallgatva, ennek értelmében a házi kezelés mellett döntött és a telepet házi kezelésben fogja megvalósítani.

Nem kételkedünk abban, hogy Zombor városa okluni fog e példákban és annak idején hozott és a belügyminisztertől jóvá hagyott határozata értelmében tényleg házi kezelésben fogja az elektromos világitási és erőátviteli telepet létesíteni.

Csak így fog ez a telep a közönség érdekeinek és kényelmének szolgálni és csak ezen az uton lesz lehetséges, hogy Zombor város közönsége a műszaki tudományok ez ágának haladásával járó áldásokat jutányosan élvezze.

Az újabb időben a városokhoz érkezett 2 ajánlat, a magyar Schueckert művek és másrészt az Egyesült villamosságai r-t ajánlata utba igazítanak bennünket arra nézve, hogy az elektromos világításnak vállalati uton való megvalósításától mit várhatunk. — Mind a kettő igen tetszőtő forma leple alatt a kibuvókna és bizonytalanságoknak és szláncolatát rejti magában és tulajdonképen mindent elmond csak azt nem, hogy az ajánlat alapját képező telep milyen kiterjedésű hálóval épül és nem mondja meg, hogy milyen feltételeknek fog megfelelni, garantiákat nem vállal, de nagylelkűen meg ígéri, hogy 5 illetve 10 esztendő múlva azt a telepet a melynek építésére a városnak beleszólása nem volt és a melyet a város nem is ismer és a mely bizonyos idő múlva esetleg teljesen hasznavehetetlen lehet, a városra átruházni vagy annak átengedni hajlandó. Kétségtelen és világos azonban, hogy mind a két vállalkozó a telepet a város pénzén építi meg!

A város tehát a telep építésére pénzt ad, de a telepet a melyet a pénzért kap nem ismeri és építésére valamint ellenőrzésére nincs beleszólási joga, valósággal csak abban a esetben jár.

Ez okból egyik ajánlatot sem vehetjük komolyan, nem vehetjük komolyan a magyar Schueckert művek zöldséggyárral kombinált ajánlatát, de nem vehetjük komolyan az Egyesült Villamosságai r. t. ajánlatát sem, a mely minium fogyasztást kíván garantálni a városal és igen szép magas egységarakat szeretne magának biztosítani. Ezen felül még az árammérőkre is külön díjat szedne oly módon, hogy 1 és 2 korona közötti bért szedne havonta minden árammérő óra után. — Ez 5 év alatt a melyre a társulattól ajánlott üzemi periódus szól, 60—120 koronát tenne árammérő óráként, tehát k. b. 100 % át az árammérő órák beszerzési árának, de a vállalat elég szerénytelen evvel meg nem elégedni, hanem még az 5 év letelte után is 75 % át a beszerzési árának kívánja megváltási díj gyanánt.

Nézzünk szerint az egyetlen ut a kérdés megoldására, hogy Zombor városa a telepet házi kezelésben építi és azt tanácsoljuk, hogy az esetben, hogy ha az üzemi költség dolgában kételyei volnának, a városnak az üzemi költségek felső határát a telepet építő cégétől beszerzendő üzemi költsége szavatossággal biztosítsa avagy a telepet építő cégre bizza az üzemet, mindenesetre azonban a telep kereskedelmi vezetését és a díjtételek megállapítását tartsa fenn magának.

Sok az ember.

Ilyenkor, az iskolai tanév befejezése idején, mindig újból aktuálissá válik az ifjúság pályaválasztásánál komoly témája. Az ilju Magyarország kérdése kell hogy érdekeljen mindenkit aki nem közömbös hazánk jövője iránt.

Bizony pedig az perspektiva, mely a kérdés hasogatása előtt nyílik, nem a legkecsgetőbb. Nem, mintha ifjúságunk erejében kellene kételkednünk. Hazaszereteten, tudományokban és komolyságban felnevelt ifjainkra büszkeséggel tekinthetünk. Nem kell őket félteni. A nagy idők nagy tanúi sem voltak különbek nálunknál; azoknak a sors megadta az alkalmat hősi és nagy tettekre, a mai ifjaktól — és mondjuk: hála Istennek! — megtagadott ez az alkalom. De ha mégis be talál következni: tetterős, okos és hazájukat életük árán is megvédő férfiakra — a mai ifjakra — fog találni. Egyelőre azonban nincs mit tartani attól, hogy nagy ország világot felforgató események fognak bekövetkezni s azért főleg az ifjúság munkabírása szolgálhat megbíráslásuk színormértékül, erről pedig bátran, túlzás nélkül lehet elmondani, hogy általánosságban minden tekintetben kielégítik.

Vajjon a munka melyik ágára vesses magát az ifju, középiskolai tanulmányainak elvégzése után? Ez a nagy kérdés győtri a szülőket és gyermekeiket egyaránt. Minden pálya túl van halmozva — silány, vagy legjobb esetben szerény megélhetést biztosít csak és azon felül, a hivatalnokai pályát kivéve, nem is biztos jövőjü — vagyis más szóval: sok az ember. Sok különösen a diplomás ember, kevesebb ugyan a kereskedő és iparos, de az is éppen elég arra, hogy csak nagynehezen tenghesse életét.

Mégis úgy látszik, hogy az összes pá-

lyák közül a hivatalnokai, mely a kevésbé biztos kenyeret nyújtja, a legszűfőbb. Törni, szenvedni szívesebben akarnak az emberek, inkább beérik kevéssel, csak ne kelljen a megélhetési küzdelmek váltakozásaiba belemenniük. Akárcsak olyan a helyzet a pályaválasztásnál, mint közgazdaságunk mai szignatúrájában: itt is hiányzik minden vállalkozási kedv s akinél van valamikéje, félrevonul, megelégszik a takarékpénztár szinte nevetségesen alacsony kamatjával s félve őrzi anyagi vagyonát, éppen úgy, mint ifjaink vigyáznak arra, hogy tudásukat bármily szerényen is, de biztosan gyümölcsöztesék a hivatalban.

Az iroda, a hivatal falai közé dugdassák ifjaink tudásukat, megmaradnak bürokratáknak, theoretikusoknak, de a világitást sem vállalkoznának arra, hogy tehetségeket gyakorlati téren érvényesítsék, mert ez esetleg balul tülhet ki, a nagy verseny hullámaiban alámerülhetnek egyik nap meg lehetnek fosztva mindennapi kenyertől.

Nem volna egy szavunk sem ez ellen a túlságosan elővigyázatos felfogás ellen ha a hazának nem volna belőle baja. Az a veszély, hogy teljesen bürokratikus állammá fajulni van a legbiztosabb kilátásunk, a kisebbik veszély: Nagyobb annál az, hogy ifjaink túlvigyázóan higgadt viselkedése a nemzet életreit zsiabasztja, hogy közéletünk nem lüktet oly élénken, mint azt az egészséges államszervezet megkívánja, — hogy a biztosságban lassan-lassan oly annyira meg fogunk nyugodni, hogy mindaz, ami csak egy vonattal is felülemelkedik rajta, mint hiru mérészség szárnyaszegetten el fog veszni benne.

A mi hazánknak nem hivatalnokokra van szüksége. Nem jól adminisztráló, gépíes írásmunkákat végző emberekre szorult ez az ország, hanem tetterős, vállalkozó szellemű, élesezű férfiakra, kik a hazát a műveltség, a kultura magas fokára és jólétre vezetik.

Ifjainkhoz fordulunk, kiktől tudjuk, hogy szívesen áldozzák fel életüket a harcban, ha a hazáé; szenteljük életüket békes időben is a hazának, — nem virágos szavakkal a hazaszeretetről ajkukon, de tettekkel, melyek nem teremnek rideg irodai falak, dohos sablonakták közt. De nemcsak a hazának használnak azzal, de minél többen lépnek a tett mezéjére, hanem önmaguknak is, mert a szomorú jelent szöb jövő fogja követni, mert elvégre a megélhetési viszonyok nem mindig maradnak, — nem maradhatnak oly súlyosak, mint ma és bizva-bizunk, hogy csakhamar fordulat fog beállni, mely a megélhetést minden téren meg fogja könnyíteni. Lehet, hogy mire e fordulat bekövetkezik mai ifjaink már érettkorú férfiak lesznek s akkor már nem térhetnek el ma választott pályájuktól.

Azért százszor is fontolják meg, mielőtt a hivatalnokai lajtorja megmászásába fognának. Végre is meg kell szünnie a hivatalnokai pályára való törés, mert az a felette nagyszámu egyéneket már alig lesz képes még sokk befogadni. Elég más a szöb jövővel kecsgetető életpályá: keresenek ifjaink azokon boldogulást.

Hirek.

* **Előléptetés.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter Ritinger Antal a zombori állami főgymnasium id. igazgatóját a VIII. fizetési osztály 3 ik fokozatába kinevezve előléptette.

* **Névcseré.** Lapunk utolsó számában a zombori kongresszusi képviselő választásról leadott közleményben — a tudósító tévedése folytán, — dr. Lallosevics János ügyvéd neve lett említve egy hason vezeték nevű, de nem ügyvéd uri ember neve helyett.

* **Áthelyezés.** A m. kir. pénzügyminiszter Szigethy Vilmos szegedi m. kir. pénzügyigazgató-helyettesi, hasonló minőségben a zombori kir. pénzügyigazgatósághoz helyezte át.

* **Épül az újtemplom.** Ehrlich Nándor zombori bádogos mester megkezdte a tornyok befedését vörös réz bádoggal, — míg a tetőjét, az úgynevezett tornyosísnak pala táblával való befedése a keresetek feltevése után jön munkálathoz. A tornyosísnak tűz aranyozását Schick Rezső aranyműves végzi, — az egyikkel már elkészült — igen sikerült és szép. A rózsafüzér egyesület Mária oltárára eddig a következő adományokat gyűjtötték össze.

Bunyevác asszonyok gyűjtése	600 kor.
Férfiak	518 "
Német asszonyok	600 "
Magyar asszonyok	274 "
Bunyevác szülők	204 "
—————	
Összesen	2206 kor.

Ezen szép összeget a napjszám szegény nép adta össze, — a gyűjtést tovább folytatják s reménylik, hogy 3000 korona fog összegyűlni. A gyűjtést Ewald Jakab derék polgártársunk vezeti. Latinovics Pál főispánhoz a vármegyéből a gyűjtő ívekben már a nyolcz ezer koronát meghaladó összeg jött egybe.

* **Előléptetés.** Rác Soma a zombori áll. főgymnasium tanárát és társadalmi életünk kitűnő tagját a vallás- és közoktatásügyi miniszter a VII. fizetési osztály, 3. fokozatába léptette elő.

* **A zombori felső kereskedelmi iskola értesítője.** Zsulyevits Ernő igazgató adta közre a kereskedelmi iskolának XIV. évi értesítőjét 1901—1902 évről. Novakovics Izidor tanár a permanens könyvtárral gyakorlati értékkel bíró igen érdekes tanulmányt írt. A felügyelő bizottság, a tanári testület névsorának és működési körének leközlése után, ismerteti az elmúlt tanév történetét, felelmit az intézet jövővét, felsorolja a tanítás segéd eszközeit és felszereléseit, az önképző kör működéséről beszámol, végül a tanulók névsorát közli név, vallás, születési hely mellett. Statisztikai kimutatás zárja be a szépen s gondallal megszerkesztett értesítőt, mely bő tükrét adja a városnak ezen felsőbb intézetének beléletének, hasznos voltának fejlődésének.

* **A zombori áll. főgymnasium XXX. évi értesítője.** Főgymnasiumunk értesítőjét az 1901—1902 évről közzétette Ritinger Antal id. igazgató. Rác Soma tanár értekezett benne a család és iskola címen. Fejezetekben — részletezen közli az iskolai év történetét, működését, vallás-erkölcsi nevelését, tanítást, egyesületi életet. Megtalálni benne a főgymnasium alapítványait és egyéb adományokat. Az intézet személyzetét táblázatosan közli úgy az elvégzett tananyagot is felsorolja. Befelel az ifjúsági előmeneteléről adott osztályzatokat; — végül tanulságos statisztikai adatokat lehet találni az ifjúságról. Az értesítő alapos és részletes értesítő a főgymnasium állapotáról, melyben az érdeklődő mindent a főgymnasiumot érdeklő dolgot megtalálhat. Úgyesen és praktikusán van megszerkesztve.

† **Gyászhir.** A közbecsülésben és közéletben állott néhai Galle Emil gyógyszeriar tulajdonos egy sarja ismét sirba szállt. Galle Daniel zombor szab. kir. város aljegyzőjével, ki f. hó 2 án elhunyt. Temetése f. hó 3-án délután ment végbe, melyen a városi tisztikar testületileg vett részt Latinovics Pál főispánnal az élén. A koporsóra a városi tisztikar díszes koszorút helyeztet a jó collegának.

* **Kápolna fölszentelése.** Széchenyi Jenő főországyűlési képviselő, s jelenleg nagyváradi apátkonok a zombori úgynevezett kis temetőben egy négy családi sírboltot építtetett — följé egy igen szép és tetszőes külsejű kápolnát emeltetett. A kápolna belső részét művész festők díszítették, egyébb berendezései is hazai iparosaink végezték. Most, hogy a kápolna teljesen elkészült — azt e napokban fogja Széchenyi Jenő apátkonok személyesen fölszentelni.

* **Tanulmány út.** A zombori felső kerk. iskola 18 tanulója: I. osztályból Basich Mihály, Dombovits Aladár, Szmolenszky János, Szobotka István. II. osztályból: Diener Ottmár, Eisenhut György, Gergurov Brankó, Kerner István, Léderer Dezső, Neugebauer Ernő, Pfeil Tamás, Ugró István, Ulrich Adám, Wildmann Gyula, Wittenbarth Szilárd. III. osztályból: Blagojevits Szilárd, Beslich Antal (érettségint), Zomborevits Gyula, Zsulyevits Ernő igazgatójuk, Novakovits Izidor és Krump Vilmos tanárak vezetése mellett tanulmány utat tettek. Boszniában, Hercegovinában, érintven Montenegro-t és Dalmatia park vidékét. Csatlakoztak hozzájuk Vértessy Károly a zombori iparos kör elnöke, városunk 3 iparos: Gräber Mihály, Csirszka János és Novák Gyula, a kik ipar-cikkeiknek kiviteli piacot néztek. Részt vettek még az utazásban Szobotka Rezső, kir. főmérnök, Dr. Duchon János orvos, dr. Buják József ügyvéd, Solvarec Emil gyógyszerész, Léderer Gyula és Lövy Marlon. Az utazás főcélja volt a keresk. iskolák látogatása, tanterveik tanulmányozása, a magyar keresk. Muzeumokkal való érintkezés és a földrajzi ismeretek gyarapítása. Az utazó társaság mindenütt szíves előkezséggel találkozt és ugy Szarajevóban valamint Mosztárban az oltani keresk. iskolák igazgatói tanárai, valamint a keresk. Muzeum képviselői kalauzolása mellett figyelmen kívül nem maradt semmi, sőt a mohamedán dalmát iskolából, valamint a mostári, díszes épülettel bíró áll. gymn. és az iueeni felsőbb leánynevelő intézet internátusába is bobo-csátást nyertek. Mosztárból Gravosába és Ragusa-ba rándult el a társaság a ritka szépségű hegyi pályán Ragusa fölötté érdekes műemlékeinek megtekintése után. Luczoma szigetere rándultak ki a déli égvöi növényzet és az ég szini virágok megtekintésére. Innét hajón utazott tovább a társaság az öröksépségű és messze, híres cattarói öbölbe. Cattaró városából kirándulást tettek részint kocsin részint gyalog a fekete hegyeiről ismert Montenegróba. Cetinjében látták az uralkodó család több tagját. A visszautazásnál érintették Spalatót és Zárát. Fiumében kiszálltak, Terzató magas várából látták az egész vidéket. Abázia és Volosca megtekintése után látták az összegyűlt hadi hajók gyakorlatát, megtekintették a kikötőben horgonyzó Angol hajót, melyen 800 ló elfér szállítására Transzába. Rövid idő alatt sokat láttak, Bosznia és főleg Hercegovinában, egy darab itt maradt Ázsiát.

* **A halottak gazos kertje.** A zombori köztemetőket úgy felverte a gyom, hogy sok sírkő alig látszik ki a nedves időjárás folytán túlmagásra nőtt gazból. Olyanok a mi temetőink, mintha senki sem gondozná azokat. Maga a közönség egyik másik sírhelyet beültet virággal, cserjével; de utóbb már kivész a kegyelet a

gyászolókból is, mikor azt látjuk, hogy senki sem törődik a temetők rendezésével. Az utak tele vannak gazzal, a sírkökhöz vezető ösvényeket fölveri a bűrök, a fekete üröm, disznóparaj, lóóska s a fű, úgy hogy alig lehet a sírkökhöz jutni. A legutolsó falusi temetőt jobban gondozták mint a zombori sírkötheteket. Aki kétéltedik ez állításunkban, szerezzen személyes tapasztalat utján meggyőződést. Úgy lát-szik kaszálónak tartják a temetőt, s hogy pár forintért el adhassák a fűvet, vagy egyébből azt hasznosíthassák, nem engedik a gyomot kiirtani, hanem nagyra növelik. Ez azonban sérti a kegyeletet. Abban a temetőben, a melybe naponként temetkeznek, méter magasságú gáz növelni nem illik, nem szabad. A sírhelyeket elég drágán fizeti meg a közönség, melán elvárhatja, hogy az összeg fejében tisztán tartsák a temetőt. A temetkezés rendezetlenségéről, összevisszaságáról, a sírhelyek és kripták nagyságának és méreteinek be nem tartásáról majd más alkalommal fogunk szólni. Ismételve sürgetjük a drága pénzen vett új temetők megnyitását, s annak rendezését.

* **Nyilt levél Dr. Lallosevits János ügyvéd úrhoz.** Kedves Józó barátom! Ki nem állhatom a hírlapi nyilatkozatokat. Roppant falusias íze van. Mert végre is, kinek mi köze van két embernek egymasközi viszonyához. Végezzék azt magok között s ne vonják bele a nagyközönséget az ily parányi érdekörbe. Most ez egyszer azonban nem vonhatom ki magam a nyilatkozás alól, mert a „Bácskában” te kedves Józó, egyenesen kihívtál rá. Jól ismerlek, s miután tudom, hogy szenziációkban utazni nem szoktál, s miután azt is tudom, — mint a hogy tudom összes zombori kártársaimról, hogy a kenyéirigység rüt vélte ismeretlen előtét, emel togya a „Bácskában” közzételt nyilatkozatod talányszertinek jelentkezik. Hogy nem to voltál az, a kit a kongresszus néhány felhevült és feltűzelt választója inzultálni akart, azt az egész város tudja, s e lapba valószínűleg tévedésből került bele neved, a mire vonatkozólag a szerkesztőnek tesz kötelessége nyilatkoznia. De hát nem is erről van a szó. Nyilatkozatodnak személyemre vonatkozó részével kívánok most foglalkozni, mert ennek tendenciáját megérteni, őszintén szólva, képes nem vagyok. Nem pedig azért, mert a „Zombor és Vidéke” be nem került más, mint a mi megtörtént. A rendőrség két embert letartóztatott, mivel állítólag Lallosevits Jásót inzultálni akarták. Kiszabadítására e két embernek többen vállalkoztak, s engem kértek fel a rendőrségnél való közbenjárásra, én erra a megbízatást elfogadtam épp úgy, mint a hogy elfogadta volna más is. Még te is, kedves Józó barátom. S intervenáltam oly módon, hogy Lallosevits Jásót a panasz visszavonására bírtam rá, s ennek folytán a rendőrség a két letartóztatott választópolgárt szabad lábra helyezte. Erre aztán a „Zombor és Vidéke” azt mondta, hogy a pártokom felülemelkedve, ügyvédi hivatását és kötelességét eredményel teljesítette. Ez pedig sem nem dicséret, sem nem magasztalás, mert a hivatás és kötelesség teljesítés bárki részéről, szerintem, érdemszámában nem megy, s miután e lap még nevetem sem említette föl, hanem csupán egy magyar ügyvédről emlekezett meg, emel togya háttérre a regisztrálásnak sem lehetett az, aminek nyilatkozatod sorai kéth láthatni akarod. Nem volt az reklám. De nem főleg olyan, a mely tudtam és beleegyezésem, vagy pláne hozzájárulásommal jutott e lapba. Ilyen izléstelenséget sokkal senki, s azt hiszem, te sem teszel fel. Azért, hogy e lapba nagyritkán — tisztán a közérdeket szolgáló cikket teszek közzé, egyáltalán nem kívánom, sőt feltétlenül perhorezskálnám is, hogy

ez a lap reklámszerű viszonzóigazlatot teljesítsen. Még azt is megmondom, hogy én akkor, a mikor a „Zombor és Vidékben” közbiztonság megemlégetett, — a fővárosban tartózkodtam, s fogalmam sem volt arról, hogy közbiztonság megemlégetést melláztatni fog. Erre szavamat adom, és pedig ügyvéd minőségemben, a mi azt hiszem, bir anyai becsesél, mintha azt mint az ügyvéd egyület alelnöke tenném meg. Kedves József! Arra kérlek tehát, légy szíves a jövőben feltevéseidet épp úgy, mint a hogy te azt mint ügyvéd a bíróságtól megkivánod, a helyes információra alapítani. Audiatur et altera pars. Üdvözöl hived Paul Kálmán.

* **A kinematograf** még csak két napig marad itt; aki még nem látta, e két nap alatt megnézheti.

* **Képkiallítás.** A Szemes-féle díszteremben megnyílt a képkiallítás. A képek igen szépek és megtekintésre érdemesek. Volt alkalmunk a kiállítást megtekinteni és mondhatjuk, hogy az érdemes a megtekintésre. Hiszünk is, hogy a műélvezetben részeshül óhajót közönségünk tömegesen fogja e kiállítást felkeresni és a jobb módúak azok közül vásárolni is fognak; ez által hazai festőinknek módot nyújtanak arra, hogy a jövőben is szíveskedéssel jöjjenek körünkbe bennünket ily ritka műélvezetben részeshül. A kiállított tárgyak sorozatát lapunk legközelebbi számában ismertetni fogjuk. A kiállítás acetylen-nel van világítva.

* **Búcsú halállal.** Régente csak Csonoplya volt híres arról, egy búcsú, egy halál, — annak muszáj lenni. Most Monostorszegen esett meg, — hol a sokak veredését a csendőrök csillapítani akarván, az ellenszögödő Ivits Jakabot a csendőr szuronyával keresztül döfte. A vizsgálatot megindították.

* **Az ó-becsei kiállított „száraz kolbász.”** O-Becsen az elmúlt héten a tanoncok munka kiállítása alkalmával egy másfél méteres „száraz kolbász” elvesztett. A kiállítás bezárásánál vették észre a nagyokara jötték rá, hogy hová tűnt. A kiállítás alatt a bíráló bizottság addig költölgölte jó-e, hogy elfogyott. A „száraz-kolbász” — ugy-lászták — izletesen volt elkészítve, jó lesz tehát jövőre három méterest kiállítani, hogy: jusson is! maradjon is! — Különben az egész „száraz-kolbász” historiában az az érdekes, hogy a kiállító hentes tanonc csak egy év óta tanulja az iparát, a kiállított és elfogyasztott „száraz-kolbász” pedig két éves volt.

* **Lemondó törvényhatósági bizottság tag Szabadkán.** Prokisch Ferenc az osztrák-magyar bank szabadkai fiokjának főnöke, kit e napokban választottak meg majdnem egyhangulag ellenzéki programmal, — lemondott a bizottsági tagságról. Lemondásának oka az, hogy a hatósági párt sajtó útján meggyanúsította azzal, hogy függetlenségi vélekedéseket és aspirációkat előmozdít, — melyet viselt állásával még meggyanúsítani sem enged, — miért is a képviselői állásáról lemondott. Lemondása múltó feltűnést keltett Szabadkán, de a vármegyében is.

* **A járdán talicskát tölteni tilos.** A feliratok ékeskedtek még nem régen városunk utcáinkán — emlékei még Czedler János bátyánk főkapitányi intézkedéseinek, melyeknek ő érezhető érvényt is tudott szerezni. Úgy látszik mások is Czedler János fejével gondolkoznak. Erre vall legalább Matkovits Béla apatini főszolgabíró rendelete, mely megtiltja, hogy a járdán a talicskát tolják ezentúl, melyely a közönségnek sok kellemetlenséget okoznak. Nálunk ily rendelet megújítására alig van szükség, — mert az aszfalt előg szelés és rajta a taliga nem zörög s valljuk be, annak a szegény iparos tanoncoknak is könnyebb rajta eltalicskázni a nehéz terhet.

* **Feltételek a gyertyamosi magyar nyelvterjesztő egyület szegedi finevel- és tápintezébe való felvételre.** I. Azon szülők vagy gyámok, kik fiaikat az intézetbe felvételre óhajlják, ebbeli szándékukat legkésőbb I. é. július hó 20 ik napjáig az intézeti igazgatóságnál Szeged, Szent-Haromszög-utca 9., írásbeli kérelemmel jelentik be, egyuttal tudalják laká-uk teljes címét, valamint azt is, hogy a ruházatban és egyéb felszerelési kellékekre vonatkozó kívánalmaknak ugy a felvételnél, mint azután megfelelni képesek és készek A növendék felvétele egy tanév tartamára szól, azon növendék, ki alapos ok nélkül az intézetből évközben kilép, köteles az elhárítási díjjal a kilépést követő 3 órára is megfizetni. A kérelemhez melléklendő: a) keresztlevele, b) a legutóbbi keli iskolai bizonyítvány és c) az óhási bizonyítvány. A felvett növendékek belépésük alkalmával intézetünk orvosa által megvizsgálatnak és ha ez tra choma és más magyalyos betegségekől való mentességét igazolja, tekintetnek véglegesen felvételnek, miért is az orvosi bizonyítvány beiktatása nem szükséges. A felvétel után: d) kötelezvény arról, hogy a szülőkre és helyetteseikre vonatkozó intézeti szabályzatnak alávetik magukat, az ellátási, felszerelési díjjal pontosan, a kiszabott időben előre megfizetik, a ruházatról, előforduló gyógyszerári és más, a növendéket illető évközi számlák kifizetéséről gond skódnak. 2. Az ellátási díj egy iskolai évre 250 kor., mely összeg negyedévi vagy havi részletekben cheque által a gondhókságnak Gyertyamoson előre fizetendő. A felvétel alkalmával minden növendékét 25 kor. beiratási, 6 kor. orvosi, 2 kor. butorhasználati díj és 2 kor. a cheque-könyvecskéről teendő Ie. 3 Ezért a növendék részére lakás, ételmezés, mosás, lűtés, világítás és felügyelet jár Minden egyéb költség, így a ruházat, tandíj, az iskolai könyvek, rajz, írókellékek és levelezés, valamint a tanulók évközi ruhajavításai és egyéb kellékeinek költségeit a szülők viselik. A szükségletekért járó pénz-szöveget a tanulmányi felügyelő elszámolás mellett veszi gondozás alá 4. Minden növendék köteles belépése idején következő felszerelést kimutatni: a) egy egy öltözék a téli és nyári időszakra szolgáló tisztességes felső ruha és téli kabát; b) két pár cipő vagy eszima és egy pár házi cipő vagy papucs; c) ágylészerelés, és pedig: 1 párna, 1 paplan, 2 ágylepedő, 2 párnahéj, 2 paplanlepedő; d) továbbá 6 ing, 4 alsónadrág, 2 hálógyn, 6 zsebkendő, 6 törülközőkendő, 6 pár karpoca vagy harisnya (2 pár téliére való), 1-1 ruha-, fog- és hajkefe, 1 süti és 1 ritka fésű. A ruhaneműket minden egyes darabján a gondnokság által a szülők tudlára adandó szám tisztán bevarrva s az összes kellékekről pontos jegyzék hozandó be.

* **Kitünő tanulók.** A zombori állami főgymnasiumban az 1901—1902. tanévben a következő tanulók nyertek kitünő osztályzatot. Közre adjuk neveiket, mintegy serkentéstül s dicséző elismerésül annak, hogy tanulmányaikat jövőre is ily kitartó szorgalommal végezzék és hogy a munkásság és jó tanulás figyelem s elismerésben részeshül minden oldalról. I. a) osztályban: Berger Lajos, Frey Leó, Holländer József, Mihalovics Miklós. — II. b) osztály: Borecz István, Blazsevác Pál, Friedmann Ferenc, Szabó István. — III. osztályban: Berényi János, Grün Sándor, Hengen Máttyás, Mayer Jenő, Paul Iván, Szobotka Imre, Városv György. — IV. osztályban: Pataricza Albert, Petényi József, Röediger István. — V. osztályban: Grün Béla, Hrubí Gyula, Petényi Gyula, Városv Károly. — VI. osztályban: Polák Armin, Poszert Keresztély. — VII. osztályban: Pravgikj Floris, Ribiczey Gyula, Stern József, Treer János.

* **Tétel.** A kalocsai egyházmegye területén működő rkath. néplánitók részére a

ősi tanítói tanácskozásra az érseki hatóság a következő tétel tüzte ki kidolgozásra: A köllemények fontossága az iskolai nevelésben általában, s mily eljárást kövessen a tanító a köllemények tárgyában, hogy azok kedélyképző hatását minél jobban biztosítsa. — Ezen kívül ki egy gyakorlati előadásra kell hogy készen legyen.

* **A gazdák figyelmébe.** A bajai m. kir. állami méntelep méntenyagának osztályozása, illetve selejtezése, I évi július 26-án fog megtartalni. Ez alkalommal az érdeklődő tenyésztők és ügybarátok, mint egyébkör, ugy most is szívesen látltnak. A ménteleplnél a jelzett napon kisélejteztet tenyésztésre még használható mének mindjárt a helyszínén el fognak adatni.

* **Uj szépitőszor** nálunk a Balassa-féle valódi angol Ugorkatej, mely néhány napi használat után széplőt, májfoltot, és mindennemű acrisztátlanságot biztosan eltávolít, kismítja a ránczokat, redőket, fűdév és finomná teszi a bőrt. Angolországban nem arczkenő-őt, hanem Ugorkatejet használnak szépitőszertül az összes hölgyek. I üveg ára 2korona hozzá való I angol ugorka-szappan I kor., powder I kor. 20 fill. Postán széküldü naponta Balassa K igyógyszertára Temesvár Kapkál minden gyógyszertárban. Utánzóitól óvakodjunk.

* **Beteg szerkesztő.** Pető Lajos a „Bácsmege” agilis szerkesztője, mint részvétellel értesülők, súlyos betegten lekszik Budapestben, ahol mű élet végezték rajta jó eredményel. A szerkesztő nem sokára felgyógyul s ismét átvesszi vármegyének életére kiható hasznos tevékenységét a sajtó terén.

* **Tanulmány út.** A zentai gymnasium tanuló ifjúsága tanáraiknak vezetése alatt I. hó 3 án egyik csoport Erdélybe, másik csoport pedig Orsovára a vaskaput hóg indult. A zombori kereskedelmi iskolai tanulókn boszniai, hercegovinai és adria tengeri tanulmány utazásokról szerencsésen vissza érkeztek kísérőkkel egyetemben.

* **A zentai csataemlék pusztulása.** Az Eugen-szigeten Zenta város által emelt csata-emléket — mint az „Öszszszetartás” írja, utóbbi időben barbár kezek megrongálták, több harcazi jelt letördelve róla, elvittek. A hatóság bizonyára intézködni fog, hogy a híres zentai csata emléke meg legyen óva a kegyeletet sértő rombolástól.

*) **Diszoklevelet** az arányérem használatának jogosultságának nyert újólag a házi asszonyok kiállítása alkalmával Khuner Annus és fia bécsi czég „Knueroi” gyártmányáért, mely garantált tiszta növényzsír s ételmezési czelokra a legnagyobb fontossággal bír. Ezen termék előbbi alkalmakkor is sokszoros kitüntetésben és díjazásban részesült, amiért egy háziaszszony se mulassza el, ezen zsírral kísérletet tenni.

Csarnok.

T . . . . nek.

A természet lágy ölére vágyom:
Ki a szabadba, erdő mélyibe.
Hogy nem látlak: az egyedülétnék,
Méla csendnek lettem én híve.

Oda vágyom, hol a gyöngyvirágnak
Szerelemről szól a kis patak,
És a parton mosolygó arcú
Nefelejsek kéken nyílnak.

Ott érzem jól magam — rád gondolva
Hol gerle búg, s tülemile eped;
Onnan küldöm rópké szellő szárnyán
Sóhajjal, lelkemet neked.

L.

Nyitár

„Henneberg-selyem“

— csak valódi, ha közvetlen tőlem rendelik — blousokra és ruhákra fekete, fehér és sötét, 60 krajcár, től 14 frt 65 krig méterenként. Mindenre postafordulattal. Dupla vámmentesen házhoz. — Munkák postafordulattal. Dupla levélről a Schwarzba.

HENNEBERG G. selyem-gyáros
(es. és k. udvari szállító) ZÜRICH.

A bőr ápolásához!

A hosszú téli idő után sűrűsen szükséges a testet alapos tisztításnak és fertőtlenítésnek alávetni. De a víz egymaga nem elégséges, hanem szükséges egy erőteljes fertőtlenítő (Desinficiáló) szappan használata. Ehhez való általában minden fürdéshez és mosdóshoz legjobb a Berger-féle kátrány-szappan, Glycerin-kátrány-szappan és Berger-féle carbolszappan.

A birodalom minden gyógyszerértárolóban kapható.

Valódi csak a védjeggyel.

A Nagyszebeni Földhitelintézet

törlesztéses kölcsönök

engedélyez rendkívül előnyös föltételek mellett földbirtokokra és nagyobb vidéki városokban — megelőző helyszíni szemle után — bérházakra is. A tőke a kamat-fizetéssel együtt félelvi részletekben törlesztetik 30%, 38 vagy 40% év alatt. A kölcsönök készpénzben fizetnek ki a záloglevelek teljes névértékében. Kölcsönajánlatokat elfogad és minden fölvilágosítással készségesen szolgál

Halmi Mór

Bauk- és Jelzálogkölcsön-üzlet.
Szeged, Tisza Lajos-utca 27.

Borok 30

krajcár literje

valóságosított készlet

házhöz is szállítva.

Továbbá ó-borok, cognak, likőrök, szilvorium, törköli és boroczet üvegekben; a legolcsóbb árákon.

Fischer-féle bor-nagykeresedés Zomborban,

az ujtemplom mögött, Zsibory-féle ház.

Europa legöregebb orvosa, az 1808-ban született

Peck S. magister

nőgyógyász

minden gyomorbajt kigyógyít. Levélben s. Lakik Dr. Pataj Sándor ügyvéd úr mellett Zomborban.

„Angol királyné szálloda“

BUDAPEST.

Deák Ferencz-utca 1. szám.

(Tulajdonos: Palkovits Ede.)

Elsőrangú szálloda. — Legelegánsb, legmodernebb komfortal berendezés. — Lift. — Villamos világítás. — Fürdők a szállodában. — Étkező-ermekek. — Kávéház. — Legolcsóbb árak.

A bácskaiak kedvenc szállodája.

A legjobb és legérzségsőbb **üditő-ital**

amely mint asztali ital kitűnően kedves és boros, cognacka vagy növényi szörpökkel vegyítve kitűnő ízű vegyületek ad: a

MATTONI-FELE
GISSHÜBLER

legízesebb és leggyógyosabb **SZARKÓ-KUD**

oltja a szomjat, hűsít és felfrisít egyaránt. A legjobb szer a nyári hőség tikasztó hatása ellen.

F E R E N C Z

(pálinka sósborszesz)

Vértés gyógyszerész-féle

használatban a leghatasosabb. Feletlen tisztasága következtében úgy külső mint belső használatra mindenekelőtt legjobban alkalmas, különösen is a most annyira kedvelt gyümölcszerre (massage). Kitűnő sikerrel használhatik közhvény, estű, meghűlés ellen, bennulások, fejemoknál, gyuladák és kelésnél, továbbá a fejbőr erősítésére, valamint a száj tisztítására, belsőleg gyomorgörös, rosszlet, fejtájás stb. ellen. Katonák, vadászoknak, turistáknak, levehordóknak s a tálan sokat gyalogolónak nélkülözhetetlen. Valodi csak a melkelt névjeggyel. — Egy üveg 30 fill. 1 és 2 for. Kapható gyógyszerárakban, dr. guriákban, fűszer-teréskedésben. Zomborban: Döfler Antal, Hay Ignáz, Ij. Heinalhofer Robert, Lugemerszky Plató, Markovits György, Nikoltis István, Sredoje Gargurov és Weidinger A. & S. egyáltalán ott, hol plakátok a fenti védjeggyel láthatók, valamint közvetlen:

Wértés L. Sas-gyógysz. Lugoson.

Altalan elismert díjtel-csomesel szer (b. díjazására az izámok és idegek tesere.)

KWIZDA FLUID

Kigyó-jel **TOURISTA-FLUID**

Erősítés és erőmegújítás céljából minden nyáron használják az összes turisták körök párosok és lovagok nagyobb tórok után.

ÜVEG ÁRA 2 KORONA. 1/2 ÜVEG ÁRA 1 KORONA 20 FILLER

Valodi csak fenti védjeggyel. Kapható az összes gyógyszerárakban.

FORÁKTAR: **KREISAPOTHEKE KORNEUBURG. BECS** mellett.

„SIRIUS“

acetylen világítási vállalat

BUDAPEST, VII., Erzsébet-körut 33.

Az egész világ — Németországban is — szabadalmazott fejlesztőjével, mely a magy. techl. muzeum igazolványa szerint az

egyetlen feltétlen biztos

minden robbanást vagy más veszélyt kizáró készülék, elvállalja kass-télyok, aradalmak, vendéglők, kávéházak stb. stb. legjobb és legolcsóbb berendezését.

A már eddig eszközölt több 100 berendezésről bizonyítványok, valamint költségvetés ingyen és azonnal.

Képvisező: **Deutsch Ede Zombor, Farkas-utca 88. szám.**

A főzés és sütéshez olcsó és kiadós.

Korneól

garantált tiszta főzésanyagok, teljesen pótolja a vaját és zsírt (sokaj eláll és nem avasodik), amiért is nélkülözhetetlen gazdaságos háztartásoknál, szállodák, vendéglők, sőt, cukrászok, intézetek stb. részére. Könnyen emészthető. Altalanosan de különösen gyomor és emésztőszervek részére orvosi szakfelügyelők által melegen ajánlva. A nagyemlétségű magy. kir. belügyminiszterium által engedélyezett élelmi és élelmezési cikkek vizsgáló intézetnek általánosan ellenőrzése alatt 5 kilogramm elegysúlyú népbepostaföldozókat hétről-hétre küldünk minden magyar postaföldomásra 7 koronáért utaztatva. Nagyobb mennyiség átvételénél kedvezményes árak. Ismereteket és a vonatkozó orvosi bizonyítványokat kívánatosan díjmentesen küldjük. Megrendelések és tudakozások új eladási helyek felállítását a magyarországi központtól közzé kell hozni. Honig Ign. és társa, Budapest, V., Nagyköröna utca 19.

SANTALEGGER

Leghíresebb orvosok által ajánlott szer a fahéjgőzökkel...

SANTALEGGER

Dr. SCHLESINGER MIKSA
VIZGYÓGYINTÉZET és SANATORIUM POZSONY, (Cottage).
 Gyógyfürdő hegyi fekvésben, pörnyölés és szélrózsa között. Széleskörű orvosi felügyelettel. Állás, gyógyfürdő, fürdőudvar, szilárdan megépített szanatórium. Legmodernebb konyha. Kétféle étkezés, mérsékelt árak. Szép óven és vízfűtés. Prospektus és felvilágosítást küld. AZ IGAZGATÓSÁG

Általában tudott énelg, hogy a szépség elérésére és furbartására a legelőnyösebb és legbiztosabb a **FÖLDES-FÉLE**
MARGHERITA
 Ár: 2 kor. Melegítő szar, szappan 70 fillér, csüder 1.20 kor. Készítő: FÖLDES KELEMEN gyógyszerész AHADON. Kapható minden gyógyszerésznál.

Tanningene a legkedveltebb és leggyorsabb hajfestő szer. Készítők: Dr. Kovács J. és Dr. Kovács J. Kétféle árban: 1. 1.70 2. 88 fillér.
 A szájnak és fogaknak legeslegjobb az **O SAN** a legjobb és leggyorsabb száj- és fog- tisztító szer. 1. 1.70 2. 88 fillér.
ROZSATEJ Ehhez legyen csak szappannal 66 fillér.
 Főzéküldési hely: CZBRNY J. ANTON, Bécs, XVIII. Carl. Ludwigstr. 6

PLATSCHEK VILMOS elismert legszolidabb **FÉRFI és GYERMEK**-ruha áruháza Budapest, IV. Központi Városház.
 Parisi kiállítás: arany érem!
FERNOLENDT Cipőfénymaz, legjobb fénymaz a világon, a cipőnek gyorsan sötét, fekete fényt ad és a bőrt is tartósá teszi. Alapítólátó 1832. - Gyári raktár: Bécs, I., Schulerstrasse 21. - Mindenütt kapható

SCHWANHÄUSSER irodalmi cikkekkel
 RENDET TARTANAK — IDŐT TAKARITANAK.
 Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.
SCHWANHÄUSSER, BÉCS, I., Johannesgasse 2.

MAGYAR ORVOSI MŰSZERTÁR (ORTHOPAEDIAI MŰINTÉZET)
 Budapest, VII., Kerepesi-út 32. (a Rókus-kórhózzal szemben.)
 Sérültek, műlábak, műkezek, hánklók, stb. Orvos-sebészeti műszerek, létszerek, betegápolási eszközök.
 Csak a legújabb és hatékonyabb kábeltelegráfokkal.
 Árjegyzék zárt borítékban ingyen.

PFAU COGNAC LEGJOBB!

Várgyógyítás — Hemopatia
 Feltalálója és egyedül képviselője:
Dr. KOVÁCS J. egyet. orvost. Budapest, V., Váci-körút 18.
 Ismertető füzet 1 kor bérmentve.
 Mi helybeliek Budapesten a **NEW-YORK** kávéházban (Graszébel-körút 9—11.) találkoznak.
 Etetnőként honvédeknek.

28 ÉVOTA!
 AZ ELISMERT LEGJOBB MAGYAR BESZERZÉSI FORRASA
MAUTHNER ÖRÖK BUDAPEST
 CS. ÉS KIR. UDVARI MACKERESKEDÉSE ANDRÁSSY-ÚT 23. SZ. ÉS ROTTENBILLER-UTCA 33.
 KÉPES ÁRJEGYZÉK INGYEN ÉS BÉRMENŦVE.

HOTEL PARIS SZÁLLODA
 Szálloda: SIMON PÁL BUDAPEST, VI., VÁCI-KÖRÚT 25.
 100 szoba 1 frtól feljebb kiszolgálással együtt. Fürdő, elegáns kávéház, étterem és szórakozó helyen a házban Vilamos vasúti megállóhely az összes pályaudvarok felé.
 HIRDETÉSEKET • REKLAMOKAT szívesen fogadunk, pontosan és legelőnyösebben küldtél az összes lapokban az **ÁLTALANOS TUDÓSÍTÓ** hirdetői osztálya Budapest, VII., Erzsébet-körút 54. Tanácsosa: LEOPÓLD GYULA, szerkesztő.

MAGYAR TURISTA-TAPASZ tyukszem, borkéreg és borkeményedés ellen legjobb és legbiztosabb szer. — Egy tokeros ára 99 fillér. 1 kor-tuallalóval után bérmentve küldi az egyedülálló: **VÖRÖSKERESZT GYÓGYSZERTÁR** Budapest, VI., Andrássy-út 84.
 Kapható gyógyszerészeknél és droguerkiakban.

The Fresham Élel-biztosító társaság Magyarországon működik 1865 óta. Igazságosság a farsulgi sájtát palotájában Budapest, Széchenyi-utca 56b.

CSÁSZÁRFÜRDŐ téli és nyári gyógyhely BUDAPESTEN.
 Előnyös létesítéssel gyógyfürdő, pártalás pártfürdővel, legmodernebb lezárású fürdővel, pompás ártvány-üzemekkel, ké- és kád-fürdővel, — 200 kényelmes lakószobával.
 Prospektus kívánatra ingyen és bérmentve.

SZABADTÁRSASÁG ÉLEL-BIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG BUDAPEST, VILGYZSÉBELI-KÖRÚT 17. FELVILÁGOSÍTÁS DIJTALAN
 Dr. Kovács KÉZPÁSZTA csakis félszálalású védőjeggyel valódi, 3 nap alatt minden kezelt gyöngyös és fahóréz varázsol. Egy Tügyel 1.20 kor. Hozzávaló szappan 1 kor. Fő- és ezektőlküldtél raktár: Dr. KOVÁCS ERNŐ gyógyszerész és Műszertár, Budapest, VI., Gyász-út 17. szám.
 Megjelent "TOILETTE TITKOK" kívánatra ingyen és bérmentve.

JENCS-FÉLE MAGYAR RESTITUTIÓS-FLUID lovak és szarvasmarháknak
 Gődcsigágon népszerűtellen.
 Az állatok hamarosan fokozza kitartást, erősíti lezét, megtartja a lábuk mevét, bőségséget, az intégást és az u. n. pókcsodást. — Ár 2 korona. Postán 2.00 kor. beklüldés után bérmentve küldi.
JENCS VILMOS gyógyszerész BUDAPEST, II., SZÉNA-TÉR 1. SZ.

Az összes létező és bárhol hirdettél gyógyszererek megrendelhetők ZOLTAN BELA gyógyszerésztárában Budapest Szabadságtér és Sétátér-utca sarkán

A legjobb órákat legszolidabb és legdivatosabb órázserketet **RÉSZELETTÉZÉSERE** **BRAUSWETTER JÁNOS** kronometér-és szegedény. Árjegyzék 2000 káppal ingyen és bérmentve.
 Különlegességek gyártmányok **Szivattyúk és Mérlegek** mindenféle mindenféle mindenféle. I. Wallfischg. N. GARVENS W., BÉCS, I. Schwarzenbergstr. 8. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

LE DÉLICE „Le Délice” legjobb Vergé cigarettapapír, legkedveltebb Vergé szivarokahüvely. Egyszer meggyújtva, a cigarettát a rákúl, hogy kiadulna, egész vörög ég. Mindenütt kapható.

AKACIA SZAPPAN AKACIA-párod 1 kor., AKACIA-ártaló 2 kor. szívesen ártesztél és készírtészeket. Kaphatók a gyógyszerészeknél. Főraktár: KORONA GYÓGYSZERTÁR, Budapest, Kálvin-tér.

Előös. és kir. osztrák-magyar kiadólag szab.

Hómlokzat-festék-gyár

Kronsteiner Károly Bécs, III., Hauptstr. 120. (saját házban).

Arany-érmekkel kitüntetve.

Füherégi és hercegi uradalmak, és, és kir. katonai intézőseknek vasutak, iparüzem és gyári tésztalatók, építési vállalatok, építő mesterek, ugyancsak gyári és ingatlan tulajdonosok szállítói, a vármegyes honlaktatók, melyek mezből való felújítás, szarvas, alaphoz, poraknában és 46 különböző méretűben kifőkönt 1. kitölti fölébe szállítanak és a mi a teszték szintén szűz és tartós ságát illet, azon s az olajfestekkel.

2 korona jutalék utazások kifizetéséért. Mialgalyra, ugyancsak utasítás kiváratra ingyen és bérmentve.

A női szépség elérésére, tökéletesítésére és fenntartására legkiválóbb és legbiztosabb a

FÖLDES-féle MARGIT-KRÉM

mely vegytiszta, sem higanyt, sem ólomot nem tartalmaz, teljesen ártalmatlan és zsírmentes.

Törvényesen védve.

Ezen világhírű arzenikus pár nap alatt eltávolít szeplőt, májfoltot, pattanást, bőrrákát (Mitesser) és minden más bőrbajt. Kismilija a ránczokat, redőket, himlőhelyeket, és az arcot fehérre, simává és tisztevé vá-

rázsolja.

Legkiválóbb övszer a nap és szél befolyása ellen.

Ara: kis tégely 1 kor., nagy tégely 2 kor. Margit hölgypor (3 féle színben) 1.20 k. Margit szappan 70 fill., Margit fogpép, Zahn pasta) 1 kor., Margit arcvíz 1 kor.

A közönség megtévesztését célzó utánzatoktól óvakodjunk!

Postán utánvétellel vagy a pénz előzetes beküldése után küldi a készítő:

FÖLDES KELEMEN, gyógyszerész, Arad

Kapható minden gyógyszerárban, drogeriában és illatszer kereskedésben.

Főraktár: Mihajlovits István s Schwarz Emil gyógyszerárban. B

Oblát Károly

könyvnyomdájában ZOMBORBAN

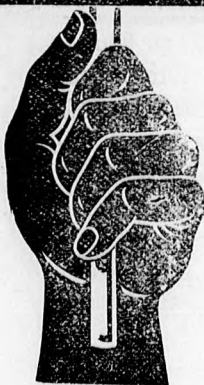
a legszebb és legolcsóbb

nyomatványok

kaphatók.

A ZOMBOR és VIDEKE és a BACSKAER VOLKSBLATT

kiadó-tulajdonosa.

Nyomatott Oblát Károly lap-tulajdonos könyvnyomdájában Zomborban.

Három darab

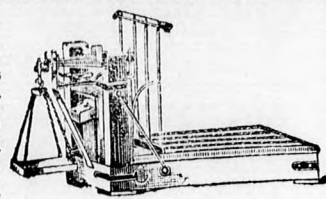
cséplőgép

és pedig 2 »Nickolson-féle, a harmadik pedig »Hoster és Nicholson» gyárból származó, összes hozzátartozó felszereléssel, jutányos áron és előnyös feltételek mellett eladó.

Bővebb értesítés nyelhető Paul Kálmán ügyvédi irodájában Zomborban.

Ház eladás.

Zomborban, Kalap-utca 584. házsám alatt levő 4 utcái 3 udvari szobából 2 konyha, 2 pince, nagy udvar és kertből álló, csinosan épült házat szabadkézből, előnyös fizetési módokat mellett eladásra ajánlja SZÜCS ÖDÖN czég Bajan.

Tavaszi Sportezikkek Lawn-Tennis, Football, Ping-Pong, kerékpározó, uszó, utazó valamint lovagló sportezikkekről megjelent legújabb képes árjegyzékemet kívánatra ingyen és bérmentve küldöm.

Schottola Ernő

Budapest, Andrássy ut, Fociera palota.

Az egyedüli valódi angol

A. Thierry gyógyszerész BALZSAMA

Égészkezügyileg megvizsgálva és jóváhagyva.

Az üvegek csomagolására törvényileg védve van.

A. Thierry in Prograda bei Rehiitch-Sauerbrunn.

Ezen balzsam úgy külsőleg, mint belsőleg használható. 1. Egy felelőmúlhatatlan hatású gyógyszer, a tüdő- és mellbetegségeknek, enyhíti a hurutot, a nyálkát feloldja, eloszlatja a legfájdalmasabb köhögést és gyógyítja a régi bajokat is. 2. Kiválóan hat a torokgyulladásnál, rekedtség és mindenféle torokbajoknál stb. 3. Elhajt minden lézas állapotot tökéletesen. 4. Gyógyít feltűnően, gyorsan gyomorgörését, kölikát és szagatát. 5. Enyhé hasiájó és erősíti az étvágyat, valamint az emésztést. 6. Előnyösen hasfájásnál, lyukas fogaknál és mindenféle fog- és szájbetegségeknél, megszünteti a felfőrgést, a száj és a gomoróhó eredő rossz szagot. 7. Csó dászter mindenféle sebekre, forró és más bőrkütiések, szemölcsök, égés és sebek, megfagyott tagok, megszünteti a fejfájást, fejfájást, közvénynt és fülfájást stb. Pontosan megfigyelendő a zöld papírazavédjeggy, mint fent látható. — Hamisítások ellen legjobb védekezés közvetlen beszerzése a gyárból eredeti dobozokban portymentesen osztrák-magyar birodalom postállomáshoz 12 kis vagy 6 nagyobb 4 korona, Bosznia-vagy Hercegovinába 4 korona 60 fillér. Kevesebb nem küldetik. Szállítatki csak az összeg előlege beküldésével ellenében vagy megfelelő előlegevel.

Miért szenved Ön? mikor Önnek rendelkezésre áll olyan szer, amely mindon rég sebet fájdalom és voszedelmes operáció nélkül meggyógyít az

A. Thierry gyógyszerész egyedüli eredeti

Centifolia kenőcsesél,

amely felülmúlhatatlanul a sebek gyors gyógyítási mintafáj dalmak enyhítési képessége tekintetében. A valódi Centifolia kenőcs alkalmazást ad: a gyermekágyasok mellfájdalmainál, a tejválasztás pangásánál, mellkeményei péseknek, orbánczúnál, mindenféle régi sérüléseknél, a lábak és kezek nyílt sebei nál lábázásánál, dagadt lábánál, sőt még eszontánál is; ugyancsak vágott, szúrt, lött és zúzott sebeknél, mindenemü idegen testeknek eltávolításánál, u. m.: üveg- és faszilánkoknál, homok- kavicsmecsékknél stb., mindenemü daganatoknál, karbunkulusnál, sőt rákos daganatoknál is, mindenemü égési sebeknél, fagyott testrészeknél, betegek felfekvésénél, nyakdaganatoknál, vérbanatamagnál, gyermekek fülfolyásánál stb. — Szétküldés csakis az összeg előleges beküldése mellett történik. Ara 2 tégelynek posta és csomagolási stb. költségökkel együtt 3 korona 50 fillér. — Elismert okiratok halomszámra állnak rendelkezésre eredeti kéziratban. Értéketlen utánzatoktól óva intjük a t. közönséget. Minden egyes tégelyen a „Thierry (Adolf) LIMITED angvlszeriár Prograda» védjeggyel van beágotve mint a fent látható. Mindkét fenti gyógyszer gyógyító képessége utólérhetően és nines kítve romlásnak, sőt minél régiebbek annál hatko nyabbak és értékesebbek. Nem árt nekik sem hideg, sem meleg, miért is minden évszakban szétküldhetők. Majdnem mindig eredményesen segítnek, legalább is az első segélyt nyújtják míg az orvos megérkezik. Természetesen soha sem szabad értéketlen utánzatokhoz ugynevezett pótkézhez nyulni melyekért céltalanul dobunk ki annyi pénzt, — hanem állandóan és csakis ezen két feltételtel realis, olcsó, megbízható és amellett teljesen ártalmatlan világhírű szerhez tartsa magát az ember, melyeknek minden családnál, minden eshetőségre előkészülkénél kell lenniök. Amely teljesen fenti szereket a valódiságukat igazoló minden jellell ellátva nem kaphatók, leghelyesebb ha vagy közvetlen a készítőjéhez fordulunk megrendelésünkkel és pedig: Thierry (Adolf) LIMITED Schutzengels-Apothek in Prograda bei Rehiitch-Sauerbrunn.

Központi főraktár Budapestben Török József gyógyszerésznél, Zágrábban S. Mittelbach gyógy szerész és Bécsben C. Brady.